

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Opetushallituksen ennakoinnin kehittäminen RRF-rahoituksella

**Jatkuvan oppimisen uudistuksen
seurantaryhmä 23.11.2021**

Riku Honkasalo

Opetusneuvos, ennakoinnin tiiminvetäjä

Ennakointi Opetushallituksessa

- Lakisääteinen tehtävä
- Osaamistarpeiden (laadullinen) ennakointi
- Koulutustarpeiden (määrällinen) ennakointi
- Osaamisen ennakointifoorumin toiminnan koordinointi
- Yhteistyö eri ennakointitoimijoiden kanssa

Osaamisen ennakointifoorumi 1.1.2021 – 31.12.2024

- Jatkoa aiemmalle kaudelle (2017 – 2020)
- Osaamisen ennakointifoorumi toimii opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Opetushallituksen yhteisenä ennakoinnin asiantuntijaelimenä.
- Foorumin tavoitteena on ennakoinnin ohella edistää koulutuksen ja työelämän välistä vuoropuhelua.
- Siihen kuuluu ohjausryhmä, yhdeksän ennakointiryhmää sekä ennakointiryhmien tarvittaessa kokoamat asiantuntijaverkostot.
- Ennakointiryhmien tehtävänä on osallistua osaamis- ja koulutustarpeiden ennakointiin sekä tehdä ennakointitulosten pohjalta aloitteita, suosituksia ja ehdotuksia koulutuksen kehittämiseksi.
- Ennakointiryhmässä on vähintään 15 ja enintään 25 jäsentä. Jäsenillä ei ole varajäseniä.
- Edustettuina työnantajat ja yrittäjät, työntekijät, ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen opetushenkilöstö, ammatillisen koulutuksen järjestäjät ja korkeakoulut, tutkimus ja opetushallinto.
- Työelämän edustajia tulee olla noin puolet.
- Opetushallitus nimeää jäsenet. Puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat ennakointiryhmät nimeävät keskuudestaan.

Ennakointiryhmät 2021-24

- Luonnonvarat, elintarviketuotanto ja ympäristö
- Liiketoiminta ja hallinto
- Koulutus, kulttuuri ja viestintä
- Liikenne ja logistiikka
- Majoitus, ravitsemis- ja matkailupalvelut
- Rakennettu ympäristö
- Sosiaali-, terveys- ja hyvinvointiala
- Teknologiateollisuus ja -palvelut
- Prosessiteollisuus ja -tuotanto

OEF-ennakointikauden päätavoitteena on luoda vaiheittainen keskipitkän ja pitkän aikavälin tiekartta koulutuksen, osaamisen ja oppimisen näkökulmasta

1. Vaihtoehtoisten tulevaisuuskuvioiden rakentaminen hyödyntäen viimeisimpiä valtakunnallisia toimintaympäristön muutosta kuvaavien raporttien ja selvitysten tuloksia.
2. Keskipitkän aikavälin arviot koronakriisin vaikutuksista eri alojen työvoima- ja osaamistarpeiden kehitykseen
3. Keskipitkän aikavälin (5 – 9 vuotta) kohtaannon ennakointi.
  - Ennakoidaan työvoiman osaamis- ja koulutustarpeita ja arvioidaan työvoiman tarjontapotentiaalia.
  - Ennakoidaan työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaantoa sekä mietitään keinoja kohtaannon parantamiseksi.
4. Pitkän aikavälin (10 – 15 vuotta) tutkintotarpeet ja geneeriset osaamistarpeet
5. Läpileikkaavana kauden teemana työmarkkinoiden ja koulutuksen resilienssin vahvistaminen (selviytymis- ja sopeutumiskyky ennakoimattomissa, yllättävissä muutostilanteissa) koulutus kentässä

Opetushallituksen ennakointikausi 2021-24

Keskipitkän (5-9 v.) ja pitkän aikavälin (10-15 v.) ennakointiprosessit toteutetaan toisistaan erillisinä prosesseina. Keskipitkän aikavälin ennakoinnin ensisijaisena tavoitteena on:

- Tunnistaa määrällisesti yli- ja alitarjonta-alat vuoteen 2030
- Tunnistaa ammattialakohtaiset osaamiskapeikat nykyisen työvoiman ja avautuvien työpaikkojen välillä vuoteen 2030
- Asettaa tavoitteita työvoiman koulutuksen, osaamisen ja oppimisen kehittämiseen

Pitkän aikavälin ennakoinnin ensisijaisena tavoitteena on

- Ennakoida pitkän aikavälin alakohtaiset tutkintotarpeet vuoteen 2040
- Ennakoida geneerisiä osaamistarpeita vuoteen 2040
- Ennakoida nuorten ikäluokan riittävyttä suhteessa avautuviin työpaikkoihin

RRF-rahoitus 2021-23 Opetushallituksen ennakoinnin osalta

Keskipitkän aikavälin työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaantomallin menetelmällinen kehittäminen ja käynnistysvaiheen tuki (500 000 eur)

- Mallin menetelmällinen kehittäminen (ml. ammattirakenne-ennakointi, tutkintoennuste), mallin prosessin eri vaiheiden tilasto- ja ennakointitiedon analysointiin käytettävien työkalujen hankinta/räätälöinti ja mallin käynnistämistä koskevien aineistojen hankinnat (ml. tilastot ja taustaselvitykset).

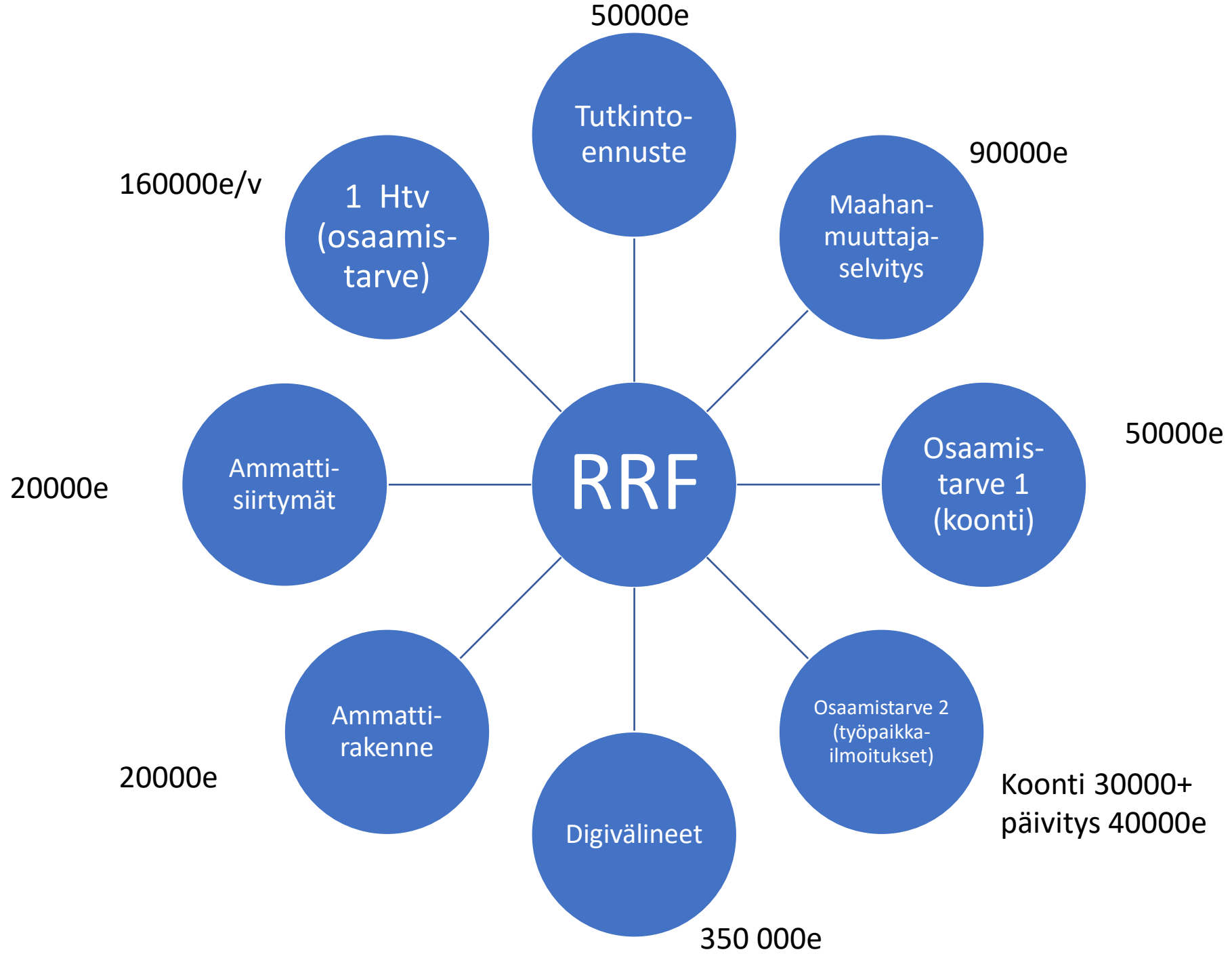
Osaamislukitusjärjestelmän kehittäminen (350 000 eur)

- Ammattialakohtaisen osaamislukittelun menetelmällinen kehittäminen, digitaalisten tiedonhakutyökalujen hankinta ja olemassa olevan osaamistarpeiden ennakointitiedon perusaineistojen hankinnat.

RRF-rahoitettavat ennakoinnin osiot (arvioita)

- Osaamistarpeiden ennakointitiedon koonti (arvio 50 000 €)
- Maahanmuuttajaselvitys + optioina 1) Selvitys ammatillisen koulutuksen, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen tutkintojen sisällöistä keskeisten ammattialojen mukaan 2) Selvitys työvoiman ulkopuolella olevista 3) Selvitys nykyisen työvoiman osaamiskapeikoista ja työvoiman tarjontapotentialista (arvio 90 000 €)
- Ammattirakenne (arvio 20 000 €)
- Digivälineet (arvio 350 000 €) -> saumaton integraatio JOD:in kanssa
- Osaamistarve 2 (työpaikkailmoitukset) koonti (30 000 €) + päivitys (40 000 €)
- Tutkintoennuste (arvio 50 000 €)
- 1 htv (2021-23, osaamislukittelu) (arvio 160 000 €)
- Ammattisiirtymät (arvio 20 000 €)

Järjestelmien osia esimerkiksi

- Päivittyvä osaamistietokanta
- Tutkintoennustemalli
- Siirtymät
- Ammattirakenne-ennustemalli
- Big datan louhinta (keinoälyn hyödyntäminen?)
- Rajapinnat myös Koskeen, Vardaan, Työmarkkinatoriin ja Opintopolkuun

RRF-järjestelmien lähtökohtia

- Painopiste ennakointitiedon tuottamisesta tiedon tulkintaan ja jalostamiseen
- Pääpaino keskipitkässä aikavälissä => perustana keskipitkän aikavälin ennakointimalli (OEF)
- Osaamistarpeiden määrällistäminen -> ammattialojen työllisten määrän ja osaamistarpeiden muutosten kytkeä
- Ennakoinnin digitalisointi => pois kynästä ja paperista, hyödynnetään digitaalista ennakointityökalua
- Resurssien tehokas käyttö
- Metodisena painopisteenä laskennallisuus
- Huomioon otetaan myös lyhyen aikavälin ennakoitutulosten trendit
- Helppokäyttöisyys => kaikki voivat tehdä digitaalisen työkalun omia tiedonhakuja, analyysyjä ja tulkintoja, sekä koulutus- että osaamistarpeista
- Laadun varmistus, asiakaslähtöisyys
- Sidosryhmäyhteistyö -> hyödynnetään mahdollisimman paljon olemassa olevia tietolähteitä ja verkostoyhteistyötä

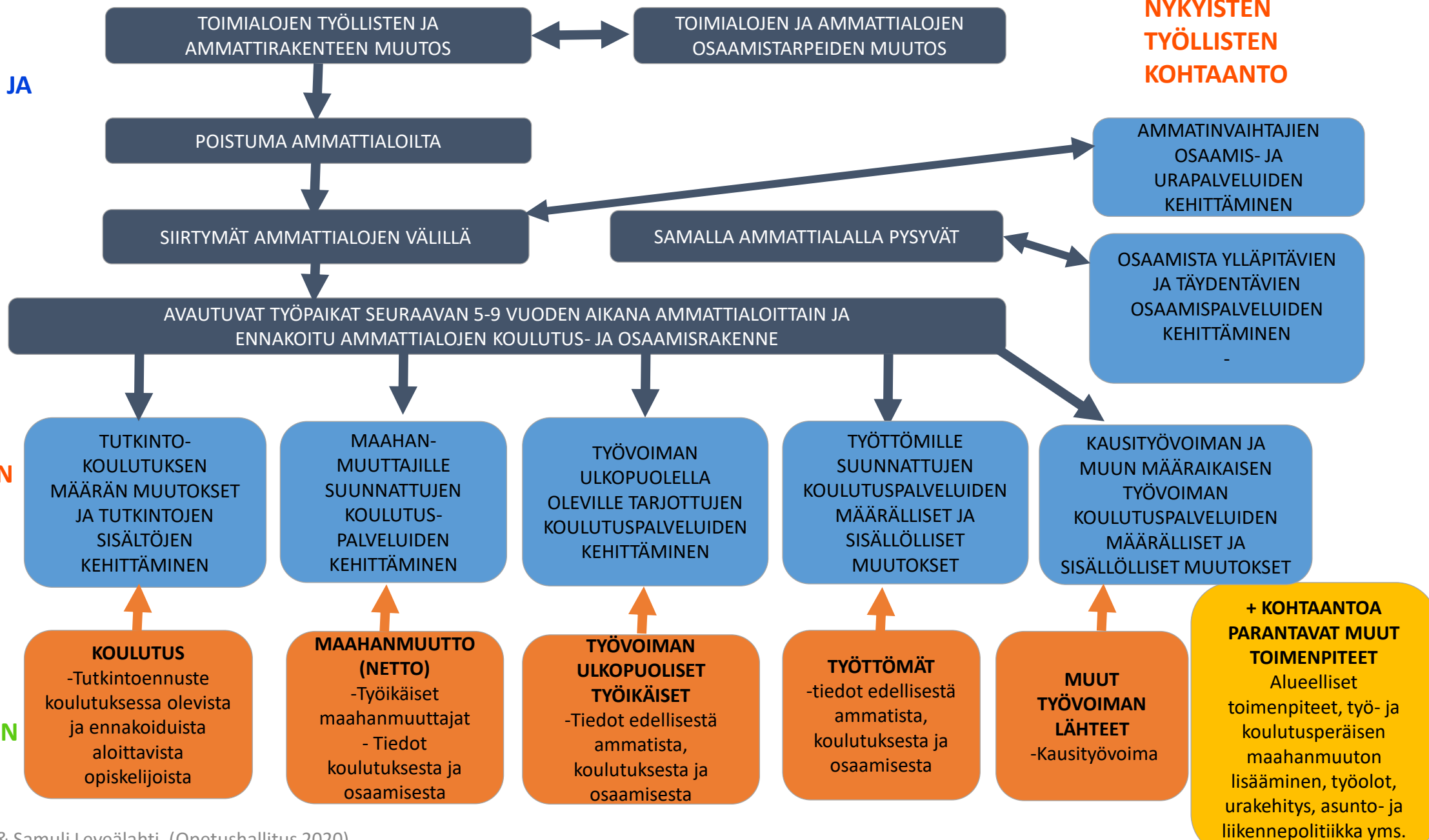
Keskipitkän aikavälin kohtaannon ennakointimalli

**TYÖVOIMAN
MÄÄRÄLLINEN JA
LAADULLINEN
KYSYNTÄ**

**TYÖVOIMA-
POTENTIAALIEN
KOHTAANTO**

**TYÖVOIMAN
MÄÄRÄLLINEN
JA LAADULLINEN
TARJONTA**

**NYKYISTEN
TYÖLLISTEN
KOHTAANTO**

Pandemian pitkäaikaisvaikutuksista toimialan/-alojen tai ammattialan /-alojen kehitykseen (kaikki vastaajat, tulokset julkistetaan 3/2022!)

	n	Prosentti
Merkittäviä pitkäaikaisia rakenteellisia vaikutuksia	26	17.4%
Selviä pitkäaikaisvaikutuksia	66	44.3%
Joitakin välillisiä vaikutuksia	43	28.9%
Ei juurikaan tai lainkaan vaikutuksia	6	4.0%
Vaikutukset eivät ole vielä riittävästi arvioitavissa	8	5.4%

Vaikutukset ammatti- ja tehtävärakenteeseen (kaikki vastaajat, tulokset julkistetaan 3/2022!)

	n	Prosentti
Merkittäviä vaikutuksia	31	20.8%
Jonkin verran vaikutuksia	79	53.0%
Ei juurikaan vaikutuksia	31	20.8%
Vaikutukset eivät ole vielä arvioitavissa	8	5.4%

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Kiitoksia!

